

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
ЗАХІДНЕ МІЖОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ
РОЗПОРЯДЖЕННЯ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ

від 12 березня 2026 р.

Львів

№ 63/63- рп/к

Справа № 63/5-02-58-2026

Про початок розгляду справи
про порушення законодавства
про захист економічної конкуренції

Адміністративна колегія (далі – Колегія) Західного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України (далі – Відділення), розглянувши подання П'ятого відділу досліджень і розслідувань про початок розгляду справи про порушення законодавства про захист економічної конкуренції від 12.03.2026 № 63-03/133-П та відповідні матеріали,

ВСТАНОВИЛА:

П'ятим відділом досліджень і розслідувань Відділення, з метою виконання завдань, визначених Законом України «Про Антимонопольний комітет України», здійснено державний контроль за дотриманням вимог законодавства про захист економічної конкуренції комунального підприємства «Виробниче управління водопровідно-каналізаційного господарства міста Ужгорода» (далі – КП «Водоканал м. Ужгорода», Підприємство) на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення при встановленні плати за абонентське обслуговування.

1. ПРОЦЕСУАЛЬНІ ДІЇ

- (1) Відділення на юридичну адресу КП «Водоканал м. Ужгорода» надіслало вимоги про надання інформації, а саме:
- від 17.09.2025 № 63-02/7773е (відповідь надана листом від 03.10.2025 № 1952 (вх. № 63-01/4380 від 07.10.2025));
  - від 29.01.2026 № 63-02/570е (відповідь надана листом від 12.02.2026 № 378 (вх. № 63-01/460 від 13.02.2026)).

2. СУБ'ЄКТ ГОСПОДАРЮВАННЯ

- (2) Відповідно до інформації з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань, основним видом діяльності КП «Водоканал м. Ужгорода» («Інформація, доступ до якої обмежено») за класифікацією видів економічної діяльності є:
- Забір, очищення та постачання води («Інформація, доступ до якої обмежено»);
  - Каналізація, відведення й очищення стічних вод («Інформація, доступ до якої обмежено»).

- (3) Місцезнаходження КП «Водоканал м. Ужгорода»: (*«Інформація, доступ до якої обмежено»*).
- (4) У розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції», КП «Водоканал м. Ужгорода» є суб'єктом господарювання.

3. ВИЗНАЧЕННЯ МОНОПОЛЬНОГО (ДОМІНУЮЧОГО) СТАНОВИЩА

- (5) Відповідно до Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 5 березня 2002 року № 49-р, зареєстрованої у Міністерстві юстиції України 1 квітня 2002 року за № 317/6605 (із змінами) (надалі – Методика), з урахуванням особливостей, визначених пунктом 2.2 цієї Методики, Відділенням здійснено дослідження становища КП «Водоканал м. Ужгорода» на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.
- (6) Згідно з пунктом 2.2 Методики етапи визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання, їх кількість та послідовність проведення можуть змінюватись залежно від фактичних обставин, зокрема особливостей товару, структури ринку, обсягів наявної інформації щодо ринку тощо.

3.1. Об'єкт аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища

- (7) Відповідно до пункту 3.1 Методики об'єктами аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища є: суб'єкт господарювання; група суб'єктів господарювання; конкретний товар (продукція, роботи, послуги), який (які) випускається (ються), постачається (ються), продається (ються), придбавається (ються) (використовується (ються), споживається (ються)) цим (цими) суб'єктом (суб'єктами) господарювання.

3.1.1. Суб'єкт господарювання

- (8) Відповідно до пункту 3.3 Методики визначення складу суб'єкта господарювання, що випускає, постачає, продає, придбаває (споживає, використовує) конкретний товар (продукцію, роботи, послуги), здійснюється шляхом установаження переліку суб'єктів господарювання (юридичних та фізичних осіб), які здійснюють діяльність з виробництва, реалізації, придбання товарів чи іншу господарську діяльність, у тому числі контроль над іншою юридичною чи фізичною особою, і які пов'язані відносинами, що забезпечують контроль господарської діяльності одного суб'єкта господарювання іншим (іншими) суб'єктом (суб'єктами) господарювання.
- (9) Об'єктом аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища є КП «Водоканал м. Ужгорода» — суб'єкт господарювання, який надає послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.
- (10) Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (*«Інформація, доступ до якої обмежено»*) «Про переоформлення ліцензії на централізоване водопостачання та водовідведення, виданої комунальному підприємству «Виробниче управління водопровідно-каналізаційного господарства міста Ужгорода» переоформлено ліцензію (*«Інформація, доступ до якої обмежено»*) на право провадження господарської діяльності з централізованого водопостачання та водовідведення, видану комунальному підприємству «Виробниче управління водопровідно-каналізаційного господарства міста Ужгорода» (*«Інформація, доступ до якої обмежено»*) на безстрокову.

- (11) Згідно зі статутом КП «Водоканал м. Ужгорода», який затверджений наказом директора Департаменту міського господарства Ужгородської міської ради («*Інформація, доступ до якої обмежено*») (далі – Статут), основними напрямками діяльності Підприємства є: добування, виробництво і транспортування споживачами питної води; приймання, відведення і очистка стічних вод; відпуск питної води, облік кількості спожитої води і відведення стоків, контроль з якістю та використанням води; технічна експлуатація систем водопостачання і водовідведення та ремонтно-експлуатаційного обслуговування.
- (12) Підприємство є юридичною особою, має самостійний баланс, розрахунковий, валютний та інші рахунки в установах банків, печатки, бланки зі своїм найменуванням. Підприємство несе відповідальність за своїми зобов'язаннями в межах належного йому майна згідно з чинним законодавством.

3.1.2. Конкретний товар (продукція, товари, послуги), який випускається, постачається, придбавається (використовується, споживається) цим суб'єктом господарювання

- (13) Послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, що надає Підприємство, є предметом господарського обороту, на який існує попит та пропозиція, тобто, товаром у визначенні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції».
- (14) Таким чином, Товаром, який становить об'єкт аналізу щодо визначення монопольного становища є послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.

3.2. Визначення переліку товарів та основних продавців, покупців цих товарів щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище

3.2.1. Перелік товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання

- (15) Відповідно до статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» товар – будь-який предмет господарського обороту, в тому числі продукція, роботи, послуги, документи, що підтверджують зобов'язання та права (зокрема цінні папери).
- (16) У відповідності до пункту 4.1 Методики перелік товарів щодо яких має визначатись монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання, складається з товарів (товарних груп), які обертаються в Україні чи на відповідній частині її території і мають для продавців (постачальників, виробників) покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи).
- (17) У відповідності до пункту 4.2 Методики визначення ознак одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи) здійснюється виходячи з подібності, зокрема: споживчих характеристик, умов реалізації та цін.
- (18) Послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення не є взаємозамінними з будь-якими іншими послугами.

А) споживчі характеристики

- (19) Відповідно до пункту 4.2.1 Методики споживчі характеристики товару визначаються за функціональним призначенням, фізичними, технічними та експлуатаційними характеристиками, ступенем новизни товару.

- (20) У визначенні статті 1 Закону України «Про питну воду та питне водопостачання» (далі – Закон про водопостачання): централізоване питне водопостачання - господарська діяльність із забезпечення споживачів питною водою за допомогою комплексу об'єктів, споруд, розподільних водопровідних мереж, пов'язаних єдиним технологічним процесом виробництва та транспортування питної води.
- (21) У визначенні статті 1 Закону України «Про водовідведення та очищення стічних вод» (далі – Закон про водовідведення): централізоване водовідведення - господарська діяльність у сфері збирання, транспортування, очищення та скидання стічних вод за допомогою системи централізованого водовідведення.
- (22) Згідно з пунктом 5 частини другої статті 6 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» від 09.11.2017 № 2189-VIII (далі – Закон № 2189), виконавцями послуг з централізованого водопостачання є суб'єкт господарювання, що провадить господарську діяльність з централізованого водопостачання
- (23) Відповідно до пункту 6 частини другої статті 6 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» від 09.11.2017 № 2189-VIII (далі – Закон № 2189), виконавцями послуг з централізованого водовідведення є суб'єкт господарювання, що провадить господарську діяльність з централізованого водовідведення.
- (24) Відповідно до частини четвертої статті 23 Закону № 2189, послуга з централізованого водопостачання надається згідно з умовами договору, що укладається з урахуванням особливостей, визначених цим Законом, та вимогами правил надання послуг з централізованого водопостачання, що затверджуються Кабінетом Міністрів України, якщо інше не передбачено законом.
- (25) Згідно з частиною третьою статті 24 Закону № 2189, послуга з централізованого водовідведення надається згідно з умовами договору, що укладається з урахуванням особливостей, визначених цим Законом, та вимогами правил надання послуг з централізованого водовідведення, що затверджується Кабінетом Міністрів України, якщо інше не передбачено законом.
- (26) Відносини між суб'єктом господарювання, що провадить господарську діяльність з централізованого водопостачання та/або централізованого водовідведення, та індивідуальним і колективним споживачем, який отримує або має намір отримувати послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, а також визначеною власником (співвласниками) особою, що здійснює розподіл обсягів послуг регулюються постановою Кабінету Міністрів України від 05.07.2019 № 690 «Про затвердження Правил надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення і типових договорів про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення» (із змінами, далі – Правила № 690).
- (27) Правила користування системами централізованого питного водопостачання та водовідведення в населених пунктах України, які затверджені наказом Міністерства з питань житлово-комунального господарства України 27.06.2008р. № 190 та зареєстровані у Міністерстві юстиції України 07.10.2008 за № 936/15627 (зі змінами відповідно до наказу Міністерства розвитку громад та територій України від 19.04.2021 № 97) (далі – Правила користування системами № 190) регулюють відносини між КП «Водоканал м. Ужгорода», як суб'єктом господарювання, що провадить господарську

діяльність у сфері централізованого водопостачання та централізованого водовідведення та усіма споживачами цих послуг.

- (28) Основною споживчою властивістю послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення є їх безперервне надання суб'єктом господарювання із використанням комплексу об'єктів, споруд, розподільних водопровідних мереж, пов'язаних єдиним технологічним процесом виробництва та транспортування питної води, системи централізованого водовідведення, які перебувають у власності (користуванні) КП «Водоканал м. Ужгорода».
- (29) Отже, послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення розглядаються, як товар, який за споживчими властивостями не має товарів – замінників.

Б) умови споживання

- (30) Частиною першою статті 23 Закону № 2189 визначено, що одиниця виміру обсягу спожитої споживачем послуги з централізованого водопостачання визначається правилами надання відповідної комунальної послуги, що затверджуються уповноваженим законом органом.
- (31) Частиною першою статті 24 Закону № 2189 визначено, що одиниця виміру обсягу спожитої споживачем послуги з централізованого водовідведення визначається правилами надання відповідної комунальної послуги, що затверджується уповноваженим законом органом.
- (32) Відповідно до пункту 9 Правил № 690, виконавець забезпечує постачання питної води у відповідній кількості та якості послуги, що встановлені нормативами:
- за індивідуальним договором про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення з обслуговуванням внутрішньобудинкових систем (далі - індивідуальний договір про надання послуг з обслуговуванням внутрішньобудинкових систем) - до межі внутрішньобудинкових систем багатоквартирного будинку (будівлі) та інженерно-технічних систем приміщення споживача;
  - за колективним договором про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення (далі - колективний договір), договором з колективним споживачем про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення (далі - договір про надання послуг з колективним споживачем), індивідуальним договором про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення (далі - індивідуальний договір), договором з власником (користувачем) будівлі (приміщення у будівлі) про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення (далі - договір з власником (користувачем) будівлі) - до межі зовнішніх інженерних мереж постачання послуг виконавця та внутрішньобудинкових систем багатоквартирного будинку (будівлі).
- (33) Абзацом першим частини першої статті 15 Закону про водовідведення передбачено, що забезпечення споживачів централізованим водовідведенням здійснюють підприємства централізованого водовідведення.
- (34) Відповідно до пункту 22 Правил 690, обсяг наданих споживачеві послуг з централізованого водовідведення визначається на рівні обсягів спожитих ним послуг з централізованого водопостачання та постачання гарячої води. В окремих випадках, коли у споживачів відсутнє централізоване водопостачання, облік для розрахунку кількості

централізованого водовідведення ведеться відповідно до вузла обліку, що забезпечує облік споживання в будівлі, її частині (під'їзді), встановленого для джерела питного водопостачання.

В) умови реалізації

- (35) Відповідно до частини другої статті 23 Закону № 2189, виконавець послуги з централізованого водопостачання повинен забезпечити її постачання безперервно, з гарантованим рівнем безпеки та величини тиску.
- (36) Згідно з частиною третьої статті 24 Закону № 2189, послуга з централізованого водовідведення надається згідно з умовами договору, що укладається з урахуванням особливостей, визначених цим Законом, та вимогами правил надання послуг з централізованого водовідведення, що затверджуються Кабінетом Міністрів України, якщо інше не передбачено законом.
- (37) Відповідно до частини четвертої статті 23 Закону № 2189 послуга з централізованого водопостачання надається згідно з умовами договору, що укладається з урахуванням особливостей, визначених цим Законом, та вимогами правил надання послуг з централізованого водопостачання, що затверджується Кабінетом Міністрів України, якщо інше не передбачено законом.
- (38) Умови реалізації послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення визначені у Правилах № 690, в укладених договорах на послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення відповідно до форми Типових договорів.
- (39) Абзацом дев'ятим частини п'ятої статті 13 Закону № 2189 передбачено, що плата виконавцю комунальної послуги за індивідуальним договором про надання комунальної послуги, що є публічним договором приєднання складається з плати:
- за послугу, що розраховується виходячи з розміру затверджених цін/тарифів на відповідну комунальну послугу та обсягу спожитих комунальних послуг, визначеного відповідно до законодавства;
  - за абонентське обслуговування, яка не може перевищувати граничний розмір, визначений Кабінетом Міністрів України.

Г) Ціна

- (40) Величина плати за послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення визначалась Підприємством протягом усього періоду з урахуванням обсягів реалізації послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення та тарифів на ці послуги, що встановлювалися постановами НКРЕКП від 22.12.2021 № 2861, від 28.05.2024 № 1006, від 24.12.2024 № 2302, від 30.12.2025 № 2280.
- (41) Розмір плати за абонентське обслуговування Підприємством розраховується та встановлюється наказами самостійно, виходячи із планових витрат. Інформація про встановлення розміру плати за абонентське обслуговування розміщується на офіційному вебсайті Підприємства.
- (42) Послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення надаються на платній основі та в розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» є товаром.

3.2.2. Перелік основних продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів)

- (43) Відповідно до пункту 4.4 Методики, перелік основних продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) може складатися шляхом визначення суб'єктів господарювання, які мають значущі обсяги продажу (постачання, виробництва), придбання (споживання, використання) товарів (товарних груп), які обертаються в Україні чи на відповідній частині її території.
- (44) Значущими обсягами продажу (постачання, виробництва), придбання (споживання, використання) товарів (товарних груп) визначаються обсяги, які, як правило, перевищують 5 відсотків відомих обсягів товарів (товарних груп), що мають ознаки однакових (подібних, аналогічних), які обертаються в Україні чи на відповідній частині її території.
- (45) Відповідно до статті 1 Закону України «Про питну воду та питне водопостачання», підприємство питного водопостачання - суб'єкт господарювання, що здійснює експлуатацію об'єктів централізованого питного водопостачання, забезпечує населення питною водою за допомогою пунктів розливу (в тому числі пересувних), застосування установок (пристроїв) підготовки питної води та/або виробництво фасованої питної води.
- (46) Згідно зі статтею 1 Закону України «Про водовідведення та очищення стічних вод», підприємство централізованого водовідведення - суб'єкт господарювання, що провадить господарську діяльність із централізованого водовідведення.
- (47) Таким чином, продавцями (постачальними, виробниками) послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення є суб'єкти господарювання, господарська діяльність яких спрямована на задоволення потреб споживача у забезпеченні питною водою за допомогою комплексу об'єктів, споруд, розподільних водопровідних мереж, пов'язаних єдиним технологічним процесом виробництва та транспортування питної води, а також, забезпечення збирання, транспортування, очищення та скидання стічних вод за допомогою системи централізованого водовідведення.
- (48) КП «Водоканал м. Ужгорода» є продавцем (постачальником, виробником) послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення у територіальних межах міста Ужгород та сіл Минай, Сторожниця, Оноківці (лист КП «Водоканал м. Ужгорода» від 03.10.2025 № 1952 (вх. № 63-01/4380 від 07.10.2025)), яке здійснює діяльність з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення відповідно до Ліцензії (*«Інформація, доступ до якої обмежено»*).
- (49) Споживачами послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення є фізичні та юридичні особи, які отримують послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення на підставі відповідних договорів.
- (50) На офіційному сайті КП «Водоканал м. Ужгорода» оприлюднено договори з надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення:
- Договір на надання послуг населенню (опубліковано 12.09.2018) <http://voda.uz.ua/wp-content/uploads/2018/09/Договір-на-надання-послуг-населенню-2018.pdf>.
  - Договір з індивідуальним споживачем без ВБС (опубліковано 13.01.2020) <http://voda.uz.ua/wp-content/uploads/2020/01/Договір-з-індивідуальним-споживачем-без-ВБС.pdf>.

- Договір з індивідуальним споживачем без ВБС (опубліковано 04.01.2022) <http://voda.uz.ua/wp-content/uploads/2022/01/Договір-з-індивідуальним-споживачем-без-ВБС-04.01.2022.pdf>.
- Типовий публічний договір (опубліковано 16.03.2022) <http://voda.uz.ua/wp-content/uploads/2022/03/Типовий-Публічний-договір.pdf>.
- Типовий публічний договір (опубліковано 12.01.2024) <http://voda.uz.ua/wp-content/uploads/2024/01/Типовий-Публічний-договір-01.01.2024.pdf>.

(51) Таким чином, основними споживачами послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення є юридичні та фізичні особи в межах м. Ужгород та сіл Минай, Сторожниця, Оноківці – власники (співвласники, користувачі) житлових та нежитлових приміщень в багатоквартирному будинку, а також власники (користувачі) індивідуальних (садибних) житлових будинків, систем водопостачання та водовідведення яких з'єднані з системами централізованого водопостачання та централізованого водовідведення КП «Водоканал м. Ужгорода», і які отримують послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, відповідно до укладених з Підприємством індивідуальних договорів про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення та, окрім плати за ці послуги, сплачують плату за абонентське обслуговування.

3.3. Визначення товарних меж ринку

- (52) Відповідно до пунктів 5.1 - 5.3 Методики, товарні межі ринку визначаються шляхом формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп), у межах якої споживач за звичайних умов може легко перейти від споживання одного товару до споживання іншого.
- (53) Формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп) здійснюється з переліку товарів, які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи), за показниками взаємозамінності, якими, зокрема, є:
- (а) подібність призначення, споживчих властивостей, умов використання тощо;
  - (б) подібність фізичних, технічних, експлуатаційних властивостей і характеристик, якісних показників тощо;
  - (в) наявність спільної групи споживачів товару (товарної групи);
  - (г) відсутність суттєвої різниці в цінах;
  - (д) взаємозамінність товарів (товарної групи) з точки зору їх виробництва, тобто здатності виробників запропонувати нові товари на заміну існуючих.
- (54) При проведенні дослідження необхідно врахувати, що взаємозамінні товари належать до групи однорідних товарів (товарних груп), які розглядаються споживачем як один і той же товар (товарна група), і які можуть бути стандартизовані або диференційовані.
- (55) Стандартизованими товарами (товарними групами) можуть розглядатися товари, які мають єдину систему показників, параметрів, що характеризують товар, і у виробництві яких використовуються єдині чи однакові технічні стандарти, технічні умови, стандарти застосування тощо.
- (56) Згідно з статтею 16 Закону України «Про питну воду та питне водопостачання», Підприємство питного водопостачання провадить свою діяльність на підставі таких документів:
- дозволу на спеціальне водокористування або дозволу на користування надрами (у разі використання підземних вод);

- ліцензії на господарську діяльність з централізованого водопостачання;
- державного акту на право постійного користування або на право власності на землю;
- технічного проекту на розміщення водопровідних мереж, споруд та устаткування, погодженого і затвердженого в установленому порядку.

- (57) Відповідно до частини другої статті 15 Закону про водовідведення підприємство централізованого водовідведення провадить свою діяльність на підставі таких документів:
- дозволу на спеціальне водокористування (у випадках, передбачених законом);
  - ліцензії на провадження господарської діяльності з централізованого водовідведення;
  - висновку з оцінки впливу на довкілля (у випадках, передбачених законом);
  - технічного проекту на розміщення мереж, споруд та устаткування для збирання, транспортування, очищення стічних вод, оброблення та утилізація осадів стічних вод, погодженого та затвердженого в установленому порядку;
  - технологічного регламенту у сфері водовідведення;
  - місцевих правил приймання стічних вод до систем централізованого водовідведення населеного пункту.
- (58) Послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення за показниками подібності призначення, споживчих властивостей, умов використання товару не мають товарів-замінників, відсутні інші товари, які можуть бути подібними до товару, що є об'єктом дослідження та які б могли замінити послугу з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.
- (59) Враховуючи, що централізоване водопостачання та централізоване водовідведення не є взаємозамінним з будь-яким іншим товаром, а необхідною умовою отримання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення є укладення відповідного договору із підприємством централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, яке провадить свою діяльність на підставі ліцензії, споживачі цих послуг за звичайних умов не можуть легко перейти від споживання одного товару до споживання іншого.
- (60) Таким чином, товарними межами ринку визначено послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.

3.4. Визначення територіальних (географічних) меж ринку

- (61) Відповідно до абзацу першого пункту 6.1 Методики, територіальні (географічні) межі ринку певного товару (товарної групи) визначаються шляхом установлення мінімальної території, за межами якої з точки зору споживача придбання товарів (товарної групи), що належать до групи взаємозамінних товарів (товарної групи), є неможливим або недоцільним.
- (62) Відповідно до пункту 1.3. Методики, територіальними межами ринку є територія зі сферою взаємовідносин купівлі-продажу товару (групи товарів), в межах якої споживач може задовольнити свій попит на певний товар, і яка може бути, як правило, територією держави, області, району, міста тощо або їхніми частинами.
- (63) Внаслідок технологічних особливостей процесу надання вказаних вище послуг, споживачі не можуть за звичайних умов легко перейти до споживання аналогічних послуг іншого суб'єкта господарювання, що, можливо, здійснює діяльність на території відповідного населеного пункту, оскільки кожен із таких суб'єктів здійснює діяльність у ***межах саме тих мереж, які йому належать (на праві власності, користування).***

Прокладення ж інших водопровідно-каналізаційних мереж – поряд з існуючими, є економічно недоцільним, оскільки потребує витрачання значних матеріально-фінансових ресурсів.

- (64) Ліцензійні умови провадження господарської діяльності з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення затверджені постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг від 22.03.2017 №307 (далі — Ліцензійні умови).
- (65) Відповідно до пункту 1.3 Ліцензійних умов:
- місце провадження господарської діяльності з централізованого водовідведення - територія, у межах якої провадиться господарська діяльність із відведення та очищення стічної води за допомогою комплексу об'єктів, споруд, колекторів, каналізаційних мереж, пов'язаних єдиним технологічним процесом, що зазначені в документах, які додаються до заяви про отримання ліцензії (з урахуванням змін до документів, поданих ліцензіатом в установленому цими Ліцензійними умовами порядку);
  - місце провадження господарської діяльності з централізованого водопостачання - територія, у межах якої провадиться господарська діяльність із забезпечення споживачів питною водою за допомогою комплексу об'єктів, споруд, водопровідних мереж, пов'язаних єдиним технологічним процесом виробництва, транспортування та постачання питної води, що зазначені в документах, які додаються до заяви про отримання ліцензії (з урахуванням змін до документів, поданих ліцензіатом в установленому цими Ліцензійними умовами порядку).
- (66) З урахуванням зазначеного, характерною особливістю послуг з централізованого водопостачання і централізованого водовідведення є неможливість переміщення попиту географічно, оскільки необхідною умовою отримання з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення є приєднання об'єктів водопостачання/водовідведення споживачів до розподільних водопровідних мереж та мереж централізованого водовідведення КП «Водоканал м. Ужгорода».
- (67) При визначенні територіальних (географічних) меж ринку централізованого водопостачання та централізованого водовідведення враховано територію розташування водопровідно-каналізаційних мереж, за межами яких придбання товару для споживачів є неможливим.
- (68) Отримання послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення можливе лише у суб'єкта господарювання, який провадить діяльність з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення на певній території.
- (69) Отже, враховуючи зазначене, територіальними (географічними) межами досліджуваного ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення визначено територію міста Ужгород та сіл Минай, Сторожниця, Оноківці Закарпатської області, де розташовані розподільні водопровідні мережі та мережі системи централізованого водовідведення, які перебувають на балансі КП «Водоканал м. Ужгорода» та ним експлуатуються на правах господарського відання.

3.5. Проміжок часу, стосовно якого має визначатися становище суб'єктів господарювання на ринку – часові межі ринку

- (70) Відповідно до пункту 7.1 Методики, часові межі ринку визначаються як проміжок часу (як правило – рік), протягом якого відповідна сукупність товарно-грошових відносин між

продавцями (постачальниками, виробниками) і споживачами утворює ринок товару із сталою структурою.

- (71) У пункті 1.3 Методики визначено, що часові межі ринку – час стабільності ринку, тобто період, протягом якого структура ринку, співвідношення попиту та пропозиції на ньому істотно не змінюються.
- (72) Ринок, на якому протягом певного часу діє один і той самий склад продавців та покупців, може розглядатись, як ринок товару із сталою структурою. Зазначене свідчить про те, що структура товарно-грошових відносин на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення є сталою протягом календарного року.
- (73) Згідно з умовами укладених КП «Водоканал м. Ужгорода» індивідуальних договорів на послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, розрахунки за послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, що споживаються, проводяться виключно в грошовій формі відповідно до встановлених тарифів.
- (74) Відповідно до умов індивідуальних публічних договорів про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення споживач вносить однією сумою плату КП «Водоканал м. Ужгорода», яка складається з плати за послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення та плати за абонентське обслуговування.
- (75) КП «Водоканал м. Ужгорода» з 01 травня 2022 року встановило плату за абонентське обслуговування за індивідуальними договорами про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, а саме:
- наказом від 27.05.2022 року № 59 «Про затвердження розміру абонентської плати» затверджено з 01 травня 2022 року плату за абонентське обслуговування за індивідуальними договорами про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення;
  - наказом від 22.12.2022 року № 148 «Про затвердження розміру абонентської плати» затверджено з 01 січня 2023 року плату за абонентське обслуговування за індивідуальними договорами про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення;
  - наказом від 14.12.2023 № 126 «Про затвердження розміру абонентської плати» затверджено з 01 січня 2024 року плату за абонентське обслуговування за індивідуальними договорами про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення;
  - наказом від 31.12.2025 № 139 «Про затвердження розміру абонентської плати» затверджено з 01 січня 2026 року плату за абонентське обслуговування за індивідуальними договорами про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.
- (76) З урахуванням наведеного, часовими межами ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення визначено період з 01 травня 2022 року (01.05.2022 дата затвердження плати за абонентське обслуговування) по 12 березня 2026 року, протягом якого залишалась незмінна структура ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, співвідношення та пропозиції на ньому.

3.6. Визначення потенційних конкурентів

- (77) Відповідно до пункту 9.1 Методики потенційними конкурентами вважаються такі суб'єкти господарювання: які мають матеріально-технічну базу, кадри, технології тощо, але з різних причин не реалізують ці можливості; які виготовляють товари (товарні групи), що складають товарні межі ринку, але не реалізують їх на відповідному ринку; нові суб'єкти господарювання, які можуть вступити на ринок.
- (78) Відповідно до частини першої статті 1 Закону України «Про природні монополії», природна монополія – стан товарного ринку, при якому задоволення попиту на цьому ринку є більш ефективним за умови відсутності конкуренції внаслідок технологічних особливостей виробництва (у зв'язку з істотним зменшенням виробництва на одиницю товару в міру збільшення обсягів виробництва), а товари (послуги), що виробляються суб'єктами природних монополій, не можуть бути замінені у споживанні іншими товарами (послугами), у зв'язку з чим попит на цьому товарному ринку менше залежить від зміни цін на ці товари (послуги), ніж попит на інші товари (послуги).
- (79) Суміжний ринок – товарний ринок, що не перебуває у стані природної монополії, для суб'єктів, якого реалізація вироблених товарів, або використання товарів інших суб'єктів господарювання неможливе без безпосереднього використання товарів, що виробляються (реалізуються) суб'єктами природних монополій.
- (80) Частиною першою статті 5 Закону України «Про природні монополії» обумовлено, що централізоване водопостачання, централізоване водовідведення віднесено до сфери діяльності суб'єктів природних монополій і підпадає під державне регулювання. Ринок в даній сфері діяльності знаходиться в стані природної монополії, характерні ознаки якого визначені у абзаці першому частини першої статті 1 зазначеного Закону.
- (81) Отже, внаслідок технологічних особливостей централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, а також з огляду на обмеження, що пов'язані з територією розміщення (розташування) водопровідно-каналізаційних мереж, конкуренція на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення - відсутня, тому потенційні конкуренти у Підприємства відсутні.

3.7. Визначення бар'єрів для вступу на ринок

- (82) Відповідно до пункту 9.2 Методики, бар'єрами для вступу потенційних конкурентів на відповідний ринок є: обмеження за попитом, пов'язані з високою насиченістю ринку товарами (товарними групами) та низькою платоспроможністю покупців; адміністративні обмеження; економічні та організаційні обмеження; екологічні обмеження; нерозвиненість ринкової інфраструктури; інші обмеження, що спричиняють суттєві витрати, необхідні для вступу на певний ринок товару (товарної групи).
- (83) Бар'єрами вступу на досліджуваний ринок є адміністративні, економічні та організаційні обмеження, пов'язані із необхідністю отримання дозвільних документів побудови (модернізації) відповідної інфраструктури, що потребує значних капіталовкладень та тривалого часу.
- (84) Бар'єрами для вступу на даний ринок потенційних конкурентів є, зокрема: економічні обмеження, пов'язані з необхідністю залучення значних фінансових ресурсів для придбання відповідного обладнання для організації надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення; адміністративні обмеження, пов'язані з необхідністю отримання ліцензії на централізоване водопостачання та централізоване водовідведення.

- (85) Частиною другою статті 7 Закону України «Про природні монополії» передбачено, що в умовах та правилах здійснення підприємницької діяльності у сферах природних монополій та на суміжних ринках (ліцензійних умовах) визначаються зобов'язання суб'єктів природних монополій з надання технічних умов щодо інженерного забезпечення об'єкта будівництва згідно з вимогами законодавства.
- (86) Основними бар'єрами вступу на ринок послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення є обмеження, пов'язані з необхідністю наявності у власності (користуванні, обслуговуванні) водопровідно-каналізаційних мереж та необхідності отримання ліцензії на провадження діяльності з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.
- (87) З урахуванням викладеного, КП «Водоканал м. Ужгорода» в територіальних межах мереж, які йому належать на праві власності, користуванні (обслуговуванні) не має конкурентів на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, а відтак споживачі даних послуг не мають можливості отримувати такі послуги від інших суб'єктів господарювання.

3.8. Установлення ознак монопольного (домінуючого) становища

- (88) КП «Водоканал м. Ужгорода» надає послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення на підставі Ліцензії (*«Інформація, доступ до якої обмежено»*), переоформленої відповідно до постанови (*«Інформація, доступ до якої обмежено»*) на безстрокову.
- (89) Відтак, у споживачів послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення міста Ужгород сіл Минай, Сторожниця, Оноківці Закарпатської області, де розташовані водопровідні та каналізаційні мережі, що знаходяться у власності та/або користуванні (оренді, обслуговуванні) КП «Водоканал м. Ужгорода», альтернатива відсутня.
- (90) Частиною першою статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» визначено, що суб'єкт господарювання займає монопольне (домінуюче) становище на ринку товару, якщо:
- (а) на цьому ринку у нього немає жодного конкурента;
  - (б) не зазнає значної конкуренції внаслідок обмеженості можливостей доступу інших суб'єктів господарювання щодо закупівлі сировини, матеріалів та збуту товарів, наявності бар'єрів для доступу на ринок інших суб'єктів господарювання, наявності пільг чи інших обставин.
- (91) Таким чином, підсумовуючи усе наведене, відповідно до абзацу другого частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» та до пункту 2.1.11. Методики, за результатами проведеного дослідження за період діяльності з 01 травня 2022 року по 12 березня 2026 року встановлено, що становище КП «Водоканал м. Ужгорода» на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення у територіальних (географічних) межах міста Ужгород сіл Минай, Сторожниця, Оноківці Закарпатської області, де розташовані водопровідні та каналізаційні мережі, що знаходяться у його власності та/або користуванні (оренді, обслуговуванні), містить ознаки монопольного (домінуючого), оскільки Підприємство не має жодного конкурента.

4. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ

- (92) Відповідно до пункту 11 частини першої статті 1 Закону № 2189 **плата за абонентське обслуговування - платіж, який споживач сплачує виконавцю комунальної послуги за індивідуальним договором про надання комунальних послуг** (далі - індивідуальний договір) або за індивідуальним договором з обслуговуванням внутрішньобудинкових систем про надання комунальних послуг (далі - індивідуальний договір з обслуговуванням внутрішньобудинкових систем) (крім послуг з постачання та розподілу природного газу і з постачання та розподілу електричної енергії), що включає витрати виконавця, пов'язані з
- укладенням договору про надання комунальної послуги, здійсненням розподілу обсягу спожитих послуг між споживачами,
  - нарахуванням та стягненням плати за спожиті комунальні послуги,
  - обслуговуванням та заміною вузлів комерційного обліку води і теплової енергії (у разі їх наявності у будівлі споживача), крім випадків, визначених цим Законом,
  - а також за виконання інших функцій, пов'язаних з обслуговуванням виконавцем абонентів за індивідуальними договорами (крім обслуговування та поточного ремонту внутрішньобудинкових систем теплопостачання, водопостачання, водовідведення та постачання гарячої води).
- (93) Постановою Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 № 808 «Про встановлення граничного розміру плати за абонентське обслуговування у розрахунку на одного абонента для комунальних послуг, що надаються споживачам за індивідуальними договорами про надання комунальних послуг або за індивідуальними договорами з обслуговуванням внутрішньобудинкових систем про надання комунальних послуг» (далі - Постанова № 808) встановлено, що:
- граничний розмір плати за абонентське обслуговування, визначений відповідно до цієї постанови, застосовується окремо за кожною комунальною послугою (постачання теплової енергії; постачання гарячої води; централізоване водопостачання; централізоване водовідведення; поводження з побутовими відходами) виконавцями послуг, що нараховують плату за абонентське обслуговування згідно з відповідними договорами;
  - плата за абонентське обслуговування (з урахуванням податку на додану вартість), визначена відповідно до планованих витрат виконавця (витрат, пов'язаних з укладенням договору про надання комунальної послуги, із здійсненням розподілу обсягу спожитих послуг між споживачами, нарахуванням та стягненням плати за спожиті комунальні послуги, обслуговуванням та заміною вузлів комерційного обліку води і теплової енергії (у разі їх наявності у будівлі споживача), а також за виконання інших функцій, пов'язаних з обслуговуванням виконавцем абонентів за індивідуальними договорами (крім обслуговування та поточного ремонту внутрішньобудинкових систем теплопостачання, водопостачання, водовідведення та постачання гарячої води), не повинна перевищувати граничного розміру плати за абонентське обслуговування, визначеного відповідно до цієї постанови.
- (94) Абзацом десятим пункту 1 Постанови № 808, визначено, що під абонентом слід розуміти споживача відповідної комунальної послуги (самостійні об'єкти нерухомого майна якого розташовані за однією поштовою адресою), з яким виконавець уклав індивідуальний договір про надання комунальних послуг або індивідуальний договір з обслуговуванням внутрішньобудинкових систем про надання комунальних послуг.
- (95) Відносини між суб'єктом господарювання, що провадить господарську діяльність з централізованого водопостачання та/або централізованого водовідведення (далі – виконавець), та індивідуальним і колективним споживачем (далі – споживач), який отримує або має намір отримати послуги з централізованого водопостачання та

централізованого водовідведення (далі -послуги), а також визначеною власником (співвласниками) особою, що здійснює розподіл обсягів послуг, врегульовано Правилами № 690 (пункт 1 Правил № 690).

- (96) Послуги надаються споживачу згідно з умовами типового договору про надання послуг, що укладається з урахуванням особливостей, визначених Законом України «Про житлово-комунальні послуги» (далі – договір), та вимогами цих Правил (абзац перший пункту 1 Правил № 690).
- (97) Відповідно до пункту 34 Правил 690 плата виконавцю за індивідуальним договором про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення з обслуговуванням внутрішньобудинкових систем складається з:
- плати за послуги, визначеної відповідно до цих Правил та Методики розподілу¹, що розраховується виходячи з розміру затверджених уповноваженим органом тарифів та обсягу спожитих послуг або за нормами споживання, встановленими органом місцевого самоврядування, до встановлення вузла комерційного обліку;
  - плати за абонентське обслуговування, визначеної виконавцем, розмір якої не може перевищувати граничного розміру, встановленого Кабінетом Міністрів України;
  - плати за технічне обслуговування та поточний ремонт внутрішньобудинкових систем багатоквартирного будинку, що забезпечують надання відповідних послуг, яка визначається окремим договором між виконавцем та співвласниками багатоквартирного будинку.
- (98) Згідно з частиною першою статті 17 Закону №2189 передбачено, що витрати, пов'язані з обслуговуванням та заміною вузлів комерційного обліку води та теплової енергії, відшкодовуються шляхом сплати споживачами комунальних послуг виконавцю комунальної послуги плати за абонентське обслуговування, яка не може перевищувати граничний розмір, визначений Кабінетом Міністрів України, - у разі укладення індивідуальних договорів або індивідуальних договорів з обслуговуванням внутрішньобудинкових систем.
- (99) Абзацом третім частини першої статті 6 Закону про комерційний облік теплової енергії визначено, що витрати оператора зовнішніх інженерних мереж на обслуговування та заміну вузлів комерційного обліку (їх складових частин) відшкодовуються споживачами відповідної комунальної послуги, а також власниками (співвласниками) приміщень, обладнаних індивідуальними системами опалення та/або гарячого водопостачання у такій будівлі, шляхом сплати виконавцю комунальної послуги плати за абонентське обслуговування – за умови укладення індивідуальних договорів або індивідуальних договорів з обслуговуванням внутрішньобудинкових систем про надання комунальних послуг та з урахуванням особливостей, визначених цим Законом і Законом України «Про житлово-комунальні послуги».

5. ОБСТАВИНИ, ВСТАНОВЛЕНІ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ПРОВЕДЕННЯ ЗАХОДІВ КОНТРОЛЮ

- (100) За інформацією КП «Водоканал м. Ужгорода» (лист від 12.02.2026 №378 (вх. № 63-01/460 від 16.02.2026) у досліджуваному періоді, з 01 травня 2022 року по теперішній час, розміри плати за абонентське обслуговування споживачів послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення

¹ Методика розподілу між споживачами обсягів спожитих у будівлі комунальних послуг, затверджена наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 22.11.2018 № 315 (із змінами)

(далі – Абонплата) на 1 абонента на місяць затверджені та введені в дію наказами КП «Водоканал м. Ужгорода», а саме:

- 1) від **27.05.2022 року № 59** «Про затвердження розміру абонентської плати» (далі – Наказ від 27.05.2022 № 59) з **01 травня 2022 року** затверджено плату за абонентське обслуговування за індивідуальними договорами про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, (термін дії травень-грудень 2022 року);
- 2) від **22.12.2022 року № 148** «Про затвердження розміру абонентської плати» (далі – Наказ від 22.12.2022 № 148) з **01 січня 2023 року** затверджено плату за абонентське обслуговування за індивідуальними договорами про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, (термін дії січень-грудень 2023);
- 3) від **14.12.2023 № 126** «Про затвердження розміру абонентської плати» (далі – Наказ від 14.12.2023 №126) з **01 січня 2024 року** затверджено плату за абонентське обслуговування за індивідуальними договорами про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, (термін дії з січня 2024 року по грудень 2025 року);
- 4) від **31.12.2025 № 139** «Про затвердження розміру абонентської плати» (далі – Наказ від 31.12.2025 № 139) з **01 січня 2026 року** затверджено плату за абонентське обслуговування за індивідуальними договорами про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, (термін дії з січня 2026 року по теперішній час).

(101) Розмір Абонплати, затвердженої наказами КП «Водоканал м. Ужгорода» наведено нижче у таблиці 1.

Таблиця 1

№ п/п	Плата за абонентське обслуговування за індивідуальними договорами про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення для абонентів:	Затверджена Абонплата на одного абонента (у гривнях з ПДВ)							
		Наказ від 27.05.2022 № 59		Наказ від 22.12.2022 № 148		Наказ від 14.12.2023 №126		Наказ від 31.12.2025 № 139	
		Водопостачання	Водовідведення	Водопостачання	Водовідведення	Водопостачання	Водовідведення	Водопостачання	Водовідведення
1.	У багатоквартирних будинках з вузлами комерційного обліку (в разі їх наявності у будівлі споживача)	13,05	9,67	16,74	12,67	22,02	18,06	28,24	22,78
2.	У багатоквартирних будинках не оснащеними вузлами комерційного обліку	9,67	9,67	12,67	12,67	18,16	18,16	22,78	22,78
3.	Для власників індивідуальних (садибних) житлових будинків оснащених вузлами комерційного обліку	27,46	17,28	25,78	25,78	33,46	33,46	43,62	43,62
4.	Для власників індивідуальних	9,67	9,67	12,67	12,67	18,16	18,16	22,78	22,78

«Інформація, доступ до якої обмежено»

(105) З наведено у таблиці 2 встановлено, що кожного року, упродовж досліджуваного періоду, Підприємство у розрахунок Абонплати у статтю «*Витрати пов'язані на проведення планових періодичних перевірок*» включало витрати на формування обмінного фонду засобів комерційного обліку води у розмірі, що становить («Інформація, доступ до якої обмежено») гривень.

Крім того, - до витрат на формування обмінного фонду засобів комерційного обліку води застосувало індекс цін виробників промислової продукції у розмірі («Інформація, доступ до якої обмежено») гривень;- до матеріальних витрат на перевірку застосувало індекс цін виробників промислової продукції у розмірі («Інформація, доступ до якої обмежено») гривень.

5.1.1. Щодо включення у розрахунок плати за абонентське обслуговування витрат на формування обмінного фонду засобів комерційного обліку води без відповідного підтвердження

(106) КП «Водоканал м. Ужгорода» листом від 12.02.2026 №378 (вх. № 63-01/460 від 16.02.2026) повідомило, що: «Також у розрахунок абонентської плати входить резерв засобів обліку (обмінний фонд), на випадок заміни під час перевірки або ремонту комерційного засобу, який може складати до 15% наявних засобів обліку на плановий період».

(107) На вимогу Відділення від 29.01.2026 № 63-02/570е щодо надання підтвердження про придбання (закупівлю) комерційних вузлів обліку води, які включені у розрахунок витрат за абонентське обслуговування, КП «Водоканал м. Ужгорода» не надало жодних підтверджуючих документів про закупівлю комерційних вузлів обліку води для обмінного фонду, що свідчить, що Підприємство не придбавало (не закупляло) комерційні лічильники обліку води для обмінного фонду підприємства.

(108) Міністерство розвитку громад та територій України листом від 25.10.2024 № 19904/25/10-24 повідомило Антимонопольний комітет України (вх. Комітету № 6-07/13588 від 25.10.2024, вх. Відділення № 63-01/833К від 28.10.2024) про наступне: «...на рівні Закону визначено загальний перелік витрат за завданнями та функціями, які можуть здійснюватися виконавцем комунальної послуги за рахунок плати за абонентське обслуговування.

Отже, плата за абонентське обслуговування розраховується виконавцем комунальної послуги на плановий період (12 місяців), виходячи з його витрат, які, у свою чергу, визначаються з урахуванням завдань та функцій визначених статтею 1 Закону.

Такі витрати виконавця комунальної послуги мають підтверджувати виконання запланованих у планованому періоді завдань (функцій), пов'язаних саме із абонентським обслуговуванням відповідних споживачів.

Також Міністерство рекомендує виконавцям комунальних послуг здійснювати аналіз планових витрат, які увійшли до складу плати за абонентське обслуговування, та фактично понесених витрат.

За умови неможливості виконання частини функцій, пов'язаних з обслуговуванням виконавцем комунальних послуг абонентів за індивідуальними договорами або за індивідуальними договорами з обслуговуванням внутрішньобудинкових систем, розмір плати за абонентське обслуговування, що застосовується до споживача, має бути перерахованим (зменшеним) виконавцем комунальної послуги відповідно до фактично понесених витрат».

- (109) Отже, планові витрати, включені виконавцем комунальної послуги до складу плати за абонентське обслуговування, без подальшого підтвердження фактичного виконання запланованих у плановому періоді відповідних завдань (функцій), пов'язаних саме із абонентським обслуговуванням споживачів та за умови не проведення виконавцем комунальної послуги перерахування (зменшення) плати за абонентське обслуговування згідно із фактично понесеними витратами, є економічно необґрунтованими.
- (110) Наведене вище свідчить, що КП «Водоканал м. Ужгорода», встановлюючи Абонплату у досліджуваному періоді, системно включало витрати на обмінний фонд комерційних засобів обліку води, які становлять («Інформація, доступ до якої обмежено») гривень, які Підприємство фактично не понесло, оскільки не придбало (не закупило) комерційних засобів обліку води для обмінного фонду на суму, яка включена у розрахунок абонентських плат.
- (111) З огляду на відсутність належного документального підтвердження розрахованого КП «Водоканал м. Ужгорода» розміру витрат на заміну вузлів комерційного обліку води, які обслуговує Підприємство (*відсутня необхідність здійснення певного комплексу робіт (надання послуг), пов'язаних із заміною вузлів комерційного обліку, придбання вузлів комерційного обліку, що підлягають заміні*) на суму («Інформація, доступ до якої обмежено») гривень, включених у розрахунки Абонплати у досліджуваному періоді, може свідчити про здійснення розрахунків зазначених витрат без економічного обґрунтування, що може призвести до необґрунтованого завищення вартості Абонплати з 01.05.2022 у розрахунок на одного абонента із обслуговуванням комерційного вузла обліку води.

5.1.2. Щодо застосування індексу цін виробників промислової продукції у розрахунок Абонплати

- (112) Індекс цін виробників промислової продукції є показником зміни цін у часі у сфері промислового виробництва. Індекс цін виробників промислової продукції дозволяє відслідковувати та визначати тенденції змін цін як за видами економічної діяльності, так і виробництві конкретної продукції. Цей індекс використовується при створенні інформаційної бази для прогнозування і управління процесами ціноутворення у промисловості, перерахунку показників системи національних рахунків у постійні ціни та забезпечує можливість проведення міжнародних співставлень.
- (113) Як було зазначено у пункті 92 цього розпорядження, відповідно до пункту 11 частини першої статті 1 Закону № 2189 плата за абонентське обслуговування – це платіж, який споживач сплачує виконавцю комунальної послуги за індивідуальним договором про надання комунальних послуг або за індивідуальним договором з обслуговуванням внутрішньобудинкових систем про надання комунальних послуг (крім послуг з постачання та розподілу природного газу і з постачання та розподілу електричної енергії), що включає витрати виконавця, пов'язані з укладенням договору про надання комунальної послуги, здійсненням розподілу обсягу спожитих послуг між споживачами, нарахуванням та стягненням плати за спожиті комунальні послуги, обслуговуванням та заміною вузлів комерційного обліку води і теплової енергії (у разі їх наявності у будівлі споживача), крім випадків, визначених цим Законом, а також за виконання інших функцій, пов'язаних з обслуговуванням виконавцем абонентів за індивідуальними договорами (крім обслуговування та поточного ремонту внутрішньобудинкових систем теплопостачання, водопостачання, водовідведення та постачання гарячої води).

- (114) Як було зазначено у пункті 93 цього розпорядження, що підпунктом 2 пункту 2 Постанови № 808 визначено, що плата за абонентське обслуговування (з урахуванням податку на додану вартість), визначена відповідно до планованих витрат виконавця (витрат, пов'язаних з укладенням договору про надання комунальної послуги, із здійсненням розподілу обсягу спожитих послуг між споживачами, нарахуванням та стягненням плати за спожиті комунальні послуги, обслуговуванням та заміною вузлів комерційного обліку води і теплової енергії (у разі їх наявності у будівлі споживача), а також за виконання інших функцій, пов'язаних з обслуговуванням виконавцем абонентів за індивідуальними договорами (крім обслуговування та поточного ремонту внутрішньобудинкових систем теплопостачання, водопостачання, водовідведення та постачання гарячої води), не повинна перевищувати граничного розміру плати за абонентське обслуговування, визначеного відповідно до цієї постанови.
- (115) З огляду на вказані положення законодавства, плата за абонентське обслуговування застосовується **для відшкодування понесених виконавцем витрат, визначених у пункті 11 частини першої статті 1 Закону № 2189 та підпункту 2 пункту 2 Постанови № 808.**
- (116) Плата за абонентське обслуговування не є тарифом чи ціною, до якої може застосовуватися індекс цін виробників промислової продукції.
- (117) Отже, застосування КП «Водоканал м. Ужгорода» індексу цін виробників промислової продукції до матеріальних витрат та витрат на обмінний фонд **не пов'язано** із надання послуг з абонентського обслуговування.
Перелік витрат на абонентське обслуговування, визначено статтею 1 Закону № 2189 для абонентського обслуговування, який обмежується такими функціями, як укладення договорів, розподіл обсягу спожитих послуг між споживачами, нарахування та стягнення плати, обслуговування та заміна вузлів комерційного обліку води і теплової енергії (у разі їх наявності), а також виконання інших функцій, безпосередньо пов'язаних з обслуговуванням виконавцем абонентів за індивідуальними договорами.
- (118) Таким чином, застосування індексу цін виробників промислової продукції до витрат, які включені у абонентське обслуговування може призвести до встановлення економічно необґрунтованого розміру Абонплати за досліджуваний період.

5.2. Включення витрат на обслуговування комерційних вузлів обліку води у розрахунок абонентської плати за послугу з централізованого водовідведення

- (119) Відділенням встановлено, що КП «Водоканал м. Ужгорода» у розрахунок Абонплати за послугу з централізованого водовідведення включило витрати на обслуговування комерційних вузлів обліку води.
- (120) На вимогу Відділення від 29.01.2026 № 63-02/570є, КП «Водоканал м. Ужгорода» листом від 12.02.2026 №378 (вх. № 63-01/460 від 16.02.2026) надало пояснення щодо встановлення плати за абонентське обслуговування за послугу з централізованого водовідведення для абонентів (власників) індивідуальних (садибних) житлових будинків оснащених вузлами комерційного обліку та для будинків, у яких здійснюється комерційна діяльність, а саме: *«При розрахунку витрат для обслуговування комерційного обліку на 2024 рік кількість лічильників у багатоквартирних будинках з вузлами комерційного обліку становила 69,5 засобів обліку.*
Для розрахунку по Власниках індивідуальних (садибних) житлових будинків оснащених вузлами комерційного обліку кількість становила – 2676 засобів обліку, тому

ці витрати при розрахунку суттєво відрізняються, як матеріальними витратами так і витратами на заробітну плату.

Для власників індивідуальних житлових будинків, бюджетних установ, інших споживачів, розрахунок спланований з урахуванням витрат, які суттєво відрізняються від витрат у багатоквартирних будинків, як кількістю засобів комерційного обліку, так і роботами, які підприємство може проводити за умови, якщо споживач надасть до укладення договору заяву – згоду на обслуговування та заміну вузла комерційного».

- (121) Разом з тим, витрати на обслуговування комерційних вузлів обліку води включаються до розрахунку Абонплати за послугу з централізованого водопостачання.
- (122) Відповідно до положень Закону № 2189 послуга з централізованого водопостачання та послуга з централізованого водовідведення є окремими комунальними послугами.
- (123) Як вже зазначалось у пункті 20 цього розпорядження, відповідно до частини першої статті 1 Закону України «Про питну воду та питне водопостачання» *централізоване питне водопостачання* - господарська діяльність із забезпечення споживачів питною водою за допомогою комплексу об'єктів, споруд, розподільних водопровідних мереж, пов'язаних єдиним технологічним процесом виробництва та транспортування питної води.
- (124) У відповідності до пункту 29 частини першої статті 1 Закону України «Про водовідведення та очищення стічних вод» *централізоване водовідведення* - господарська діяльність у сфері збирання, транспортування, очищення та скидання стічних вод за допомогою системи централізованого водовідведення.
- (125) Статтею 6 Закону № 2189 визначено, що виконавцями комунальних послуг з:
- централізованого водопостачання є суб'єкт господарювання, що провадить господарську діяльність з централізованого водопостачання;
  - централізованого водовідведення є суб'єкт господарювання, що провадить господарську діяльність з централізованого водовідведення.
- (126) Отже, враховуючи, що послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення не є тотожними послугами, то і відповідно, фактичні витрати, понесені на надання цих послуг є різними, відповідно і витрати на абонентське обслуговування мають бути різними.
- (127) Таким чином, тарифи на послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, а також плата за абонентське обслуговування мають бути сформовані у відповідності до фактичних витрат, понесених виконавцем комунальних послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.
- (128) У розрахунок плати за абонентське обслуговування для споживачів послуги з централізованого водовідведення не можуть бути включені витрати виконавця комунальної послуги з централізованого водопостачання, зокрема усі витрати на обслуговування та заміну комерційних вузлів обліку води.
- (129) Як зазначено вище, згідно з підпунктом 1 пункту 2 Постанови № 808 передбачено, що граничний розмір плати за абонентське обслуговування, визначається за кожною окремою комунальною послугою та застосовується окремо за кожною комунальною послугою (постачання теплової енергії; постачання гарячої води; централізоване водопостачання; централізоване водовідведення; поводження з побутовими відходами)

виконавцями послуг, що нараховують плату за абонентське обслуговування згідно з відповідними договорами.

- (130) Відповідно до листа Міністерства розвитку громад та територій України від 25.10.2024 № 19904/25/10-24 повідомило Комітет (вх. Комітету № 6-07/13588 від 25.10.2024, вх. Відділення № 63-01/833К від 28.10.2024), що *«Плата за абонентське обслуговування розраховується виконавцем комунальної послуги на плановий період (12 місяців), виходячи з його витрат, які, у свою чергу, визначаються з урахуванням завдань та функцій визначених статтею 1 Закону України «Про житлово-комунальні послуги». Такі витрати виконавця комунальної послуги мають підтверджувати виконання запланованих у планованому періоді завдань (функцій), пов'язаних саме із абонентським обслуговуванням відповідних споживачів».*
- (131) Таким чином, плата як за абонентське обслуговування для споживачів послуги з централізованого водовідведення, так і за абонентське обслуговування для споживачів послуги з централізованого водопостачання, має бути визначена виходячи з фактичних витрат КП «Водоканал м. Ужгорода».
- (132) Отже, КП «Водоканал м. Ужгорода» протягом досліджуваного періоду у розрахунок плати за абонентське обслуговування за послугу з централізованого водовідведення неправомірно включило витрати на обслуговування комерційних вузлів обліку води, що може призвести до встановлення економічно необґрунтованого розміру Абонплати за послугу з централізованого водовідведення.

5.3. Щодо включення у розрахунок Абонплати витрат, не пов'язаних з абонентським обслуговуванням

- (133) КП «Водоканал м. Ужгорода» у розрахунок планових витрат за абонентське обслуговування, затверджених Наказом від 14.12.2023 № 126, який був чинний у період з січня 2024 року по грудень 2025 року, у статтю «Інші витрати підприємства % від загальних» включило витрати, які не пов'язані з абонентським обслуговуванням на загальну суму (*«Інформація, доступ до якої обмежено»*).
- (134) Листом від 12.02.2026 №378 (вх. № 63-01/460 від 16.02.2026) КП «Водоканал м. Ужгорода» повідомило, що: (*«Інформація, доступ до якої обмежено»*)
- (135) Разом з тим, при проведенні аналізу розрахунку Абонплати, Відділенням встановлено, що Підприємством включено наступні статті: «Витрати з обслуговування абонентів (прийом, договори, квитанції, повідомлення, інформація, обслуговування програм, еквайринг», «Виготовлення розрахункових документів», «Обслуговування комп'ютерів», «Послуги банків», які КП «Водоканал м. Ужгорода» несе при наданні послуг з абонентського обслуговування, в тому числі витрати на зв'язок, банківські послуги. Отже, включення додаткових витрат у розрахунок абонентської плати може призвести до завищеного розміру абонентської плати.
- (136) Слід зазначити, що Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України (актуальна назва на дату надання листа) як головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері житлово-комунального господарства, листом від 25.10.2024 № 19904/25/10-24 повідомило Комітет (вх. Комітету № 6-07/13588 від 25.10.2024, вх. Відділення № 63-01/833К від 28.10.2024), що:
«Законом України «Про житлово-комунальні послуги (далі – Закон) визначено поняття плати за абонентське обслуговування та умови застосування цього платежу виконавцем комунальних послуг до споживачів відповідних послуг.

Таким чином, на рівні Закону визначено загальний перелік витрат за завданнями та функціями, які можуть здійснюватися виконавцем комунальної послуги за рахунок плати за абонентське обслуговування.

Витрати виконавця комунальної послуги мають підтверджувати виконання запланованих у планованому періоді завдань (функцій), пов'язаних саме із абонентським обслуговуванням відповідних споживачів.

- (137) Аналогічну позицію наведено й у листі Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури України від 14.07.2025 № 17049/8/10-25 (вх. Комітету № 6-07/10462 від 15.07.2025 (вх. Відділення № 63-01/2992 від 15.07.2025), а саме: «Законом України «Про житлово-комунальні послуги (далі – Закон) визначено поняття плати за абонентське обслуговування та умови застосування цього платежу виконавцем комунальних послуг до споживачів відповідних послуг.

Таким чином, на рівні Закону визначено загальний перелік витрат за завданнями та функціями, які можуть здійснюватися виконавцем комунальної послуги за рахунок плати за абонентське обслуговування».

- (138) Слід зазначити, що витрати на підготовку і перепідготовку кадрів, витрати на придбання періодичних професійних видань, витрати на ремонти підрядним способом основних засобів, оплата послуг спеціалізованих підприємств у т.ч. аудит звітності, витрати за послуги по обслуговуванню бухгалтерських програм обліку не пов'язані з абонентським обслуговуванням.

- (139) Отже, включення КП «Водоканал м. Ужгорода» у розрахунок Абонплати, встановленої Наказом від 14.12.2023 № 126 додаткових витрат, які не пов'язані саме із абонентським обслуговуванням у розмірі («Інформація, доступ до якої обмежено») гривень може призвести до встановлення економічно необґрунтованого розміру Абонплати.

Загальний висновок по підрозділах 5.1- 5.3

- (140) Усе вище наведене може свідчити, що КП «Водоканал м. Ужгорода» за досліджуваний період з 01 травня 2022 року по теперішній час, встановило (затвердило) економічно необґрунтований розмір плати за абонентське обслуговування для споживачів, з якими укладено індивідуальні договори про надання послуг з централізованого водопостачання та/або централізованого водовідведення у розрахунок на одного абонента на місяць, оскільки:

1) у розрахунок абонентської плати включено витрати на формування обмінного фонду засобів комерційного обліку води у розмірі («Інформація, доступ до якої обмежено») гривень, які Підприємство фактично не понесло, оскільки не придбало (не закупило) комерційні лічильники обліку води для обмінного фонду;

2) до матеріальних витрат на перевірку і витрат на обмінний фонд засобів комерційного обліку води застосовувало індекс цін виробників промислової продукції у розмірі («Інформація, доступ до якої обмежено») гривень;

3) у розрахунок абонентської плати за послугу з централізованого водовідведення включено витрати на обслуговування комерційних вузлів обліку води, які є необґрунтованими, оскільки, відповідно до норм законодавства витрати на обслуговування комерційних вузлів обліку води включаються до розрахунку Абонплати за послугу з централізованого водопостачання;

4) у розрахунок абонентської плати, яка встановлена наказом від 14.12.2023 № 126 та застосовувалася для абонентів у період з січня 2024 року по грудень 2025 року включено додаткові необґрунтовані витрати у розмірі («Інформація, доступ до якої обмежено») гривень.

6. НЕМОЖЛИВІСТЬ ВЧИНЕННЯ ДІЙ ЗА УМОВ ІСНУВАННЯ ЗНАЧНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ НА РИНКУ

- (141) Отже, КП «Водоканал м. Ужгорода» має ознаки такого, що займає монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, з 01 травня 2022 року встановило (затвердило) економічно необґрунтовані розміри плати за абонентське обслуговування для споживачів, з якими укладено індивідуальні договори про надання послуг з централізованого водопостачання та/або централізованого водовідведення у розрахунок на одного абонента на місяць, що може призвести до ущемлення інтересів споживачів, які не мають альтернативи отримання послуг з централізованого водопостачання та/або централізованого водовідведення, оскільки цю послугу можуть отримати тільки у КП «Водоканал м. Ужгорода».
- (142) Такі дії КП «Водоканал м. Ужгорода» були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, адже у такому випадку споживачі цих послуг могли б відмовитись від послуг КП «Водоканал м. Ужгорода», яке встановило економічно необґрунтовані розміри плати за абонентське обслуговування при наданні послуг з централізованого водопостачання та/або централізованого водовідведення.
- (143) За умов існування значної конкуренції на ринку така поведінка КП «Водоканал м. Ужгорода» була б неможливою, оскільки, маючи зацікавленість щодо продажу свого товару - послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, Підприємство вживало б заходи щодо дотримання положень законодавства у сфері послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, а також дотримання прав та інтересів Замовників, які отримують послуги з централізованого водопостачання та/або централізованого водовідведення.
- (144) В свою чергу, за наявності значної конкуренції на ринку, споживачі могли б отримати послуги у іншого суб'єкта господарювання, який дотримується вимог чинного законодавства та не допускає ущемлення його законних інтересів.

7 . КВАЛІФІКАЦІЯ ДІЙ, ЩО МІСТЯТЬ ОЗНАКИ ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ЗАХИСТ ЕКОНОМІЧНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ

- (145) Відповідно до статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» суб'єкт господарювання займає монопольне (домінуюче) становище на ринку товару, якщо на цьому ринку у нього немає жодного конкурента; не зазнає значної конкуренції на ринку внаслідок обмеженості можливостей доступу інших суб'єктів господарювання щодо закупівлі сировини, матеріалів та збуту товарів, наявності бар'єрів для доступу на ринок інших суб'єктів господарювання, наявності пільг чи інших обставин.
- (146) Згідно із частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку є дії чи бездіяльність суб'єкта господарювання, який займає монопольне (домінуюче) становище на ринку, що призвели або можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції, або ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання чи споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.
- (147) Частиною третьою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» передбачено, що зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку забороняється і тягне за собою відповідальність згідно з законом.

- (148) Згідно з пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», порушенням законодавства про захист економічної конкуренції є зловживання монопольним (домінуючим) становищем.
- (149) Отже, дії комунального підприємства «Виробниче управління водопровідно-каналізаційного господарства міста Ужгорода», які полягають у встановленні та застосуванні з 01 травня 2022 року економічно необґрунтованого розміру плати за абонентське обслуговування для споживачів, з якими укладено індивідуальні договори про надання послуг з централізованого водопостачання та/або централізованого водовідведення у розрахунку на одного абонента на місяць, внаслідок включення до розрахунків плати за абонентське обслуговування необґрунтованих витрат, містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

Враховуючи викладене, керуючись статтями 7, 12, 12¹, 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтями 36, 37 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктами 3 і 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23.02.2001 № 32-р, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 30.03.2001 за № 291/5482 (із змінами), пунктом 2 розділу II, пунктом 9 розділу VI та пунктом 1 розділу VII Порядку розгляду Антимонопольним комітетом України та його територіальними відділеннями заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19 квітня 1994 року № 5, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 6 травня 1994 року за № 90/299 (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29 червня 1998 року № 169-р) (із змінами), адміністративна колегія Західного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України

ПОСТАНОВИЛА:

1. Розпочати розгляд справи у зв'язку з наявністю в діях комунального підприємства «Виробниче управління водопровідно-каналізаційного господарства міста Ужгорода» (*«Інформація, доступ до якої обмежено»*), які полягають у встановленні та застосуванні з 01 травня 2022 року економічно необґрунтованого розміру плати за абонентське обслуговування, ознак порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

2. Аналіз та збирання доказів у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції доручити П'ятому відділу досліджень і розслідувань Західного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України.

В.о. голови Колегії,
в.о. голови Відділення

Тетяна САВЧИН